

Wiesław Wenz

**ŚP.
HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ
(1923-2020)**

Wiadomość o śmierci najczęściej zaskakuje, bowiem człowiek ma w swojej naturze oczekiwanie i pragnienie długiego życia. Przyjmujemy wydarzenie śmierci z pewną fizyczną ulgą, kiedy osoba jest doświadczona cierpieniem, niepełnosprawnością fizyczną czy też defektem poznawczo-wolitywnym. W takich

wydarzeniach objawia się w sposób wyjątkowy kruchość i ograniczoność ludzkich możliwości. Trzeba ogromnej pokory, osobistej dojrzałości, aby z cierpliwością przyjąć taki stan rzeczy i pomimo ludzkich sądów bezgranicznie zawierzyć Miłosiernemu Panu. W takim kontekście osobiście patrzę na okoliczności towarzyszące wydarzeniu śmierci śp. Henryka Kardynała Gulbinowicza, któremu Zbawiciel udzielił długich 97 lat życia, obdarzył powołaniem kapłańskim, wezwał do sprawowania urzędu biskupa w Kościele Katolickim, powierzał kierowanie Ludem Bożym w Kościele Białostockim i na Dolnym Śląsku.

Henryk Roman Gulbinowicz urodził się 17 października 1923 r. na Wileńszczyźnie w Szukiszkach jako syn Antoniego i Walerii Gajewskiej, w rodzinie polskich patriotów. Edukację podstawową i średnią pobierał w Wilnie, najpierw w szkole podstawowej, a następnie w gimnazjum Księży Jezuitów. Mając 21 lat, w 1944 r. wstąpił do Arcybiskupiego Seminarium Ducho-

Ks. prof. dr hab. WIESŁAW WENZ, Katedra Prawa Kanonicznego i Prawa Wyznaniowego, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu; Pl. Katedralny 12/6, 50-329 Wrocław, Polska; e-mail: wwenz@archidiecezja.wroc.pl; <https://orcid.org/0000-0002-2247-6160>

* Źródło fotografii: <https://www.ekai.pl/msza-zalobna-w-intencji-sp-kard-henryka-gulbinowicza/> [dostęp: 20.05.2021].

wnego w Wilnie, jednakże z racji ówczesnych zmian politycznych, dalsze kształcenie teologiczne odbywało się w Białymstoku, gdzie 18 czerwca 1950 r. przyjął święcenia kapłańskie przez posługę Arcybiskupa Romualda Jałbrzykowskiego. Jako neoprezbiter przez rok pracował w parafii Szudziałowo, by w 1951 r. podjąć studia specjalistyczne z teologii moralnej na Wydziale Teologicznym KUL, które zwieńczył publiczną obroną rozprawy doktorskiej pt. *Zagadnienie niewolnictwa w pismach św. Ambrożego*. Po doktoracie pełnił urząd wikariusza parafialnego i duszpasterza akademickiego oraz opiekuna ludzi nauki. Od 1959 r. pracował naukowo i dydaktycznie w Olsztynie, gdzie zamieszkała wcześniej jego rodzina, opiekując się studentami i pracownikami nauki. Od 1960 r. pracował jako prefekt w Wyższym Seminarium Duchownym, będąc później jego wicerektorem i rektorem. Dnia 4 lutego 1970 r. został mianowany Administratorem Archidiecezji w Białymstoku. Biografowie wskazują, że w tym okresie był kapłanem oddanym Stolicy Apostolskiej, zatroskanym o środowisko kształcenia kandydatów do kapłaństwa i charyzmatycznym głosicielem Słowa Bożego. Sakry biskupiej udzielił mu Sługa Boży Stefan Kard. Wyszyński. W tych wyjątkowo trudnych dla Kościoła czasach potrafił zintegrować duchowieństwo i wiernych, erygował 11 nowych parafii i 3 dekanaty. Dbał o rozwój środowiska naukowego, budował ekumeniczną jedność katolików i prawosławnych, a katolikom z Białorusi i Litwy przychodził z pomocą materialną i duchową, co nie było akceptowane przez władzę komunistyczną. W wymiarze kanonicznym papież Paweł VI udzielił mu jurysdykcji na dawne terytorium Archidiecezji Wileńskiej w jej przedwojennych granicach, a od 1975 r. otrzymał specjalne uprawnienia.

Po śmierci Kardynała Bolesława Kominka pojawiła się konieczność obsadzenia stolicy biskupiej we Wrocławiu. Henryk Kardynał Gulbinowicz był 10 kandydatem na tę stolicę, kandydatem strony kościelnej. Przedstawiciele władz państwowych pozytywnie odbierali Jego osobę, akcentując to, iż posiada łatwość nawiązywania kontaktów osobistych i jest bezpośredni w życiu codziennym... jest inteligentny, błyskotliwy i miły w stosunku do otoczenia. Osobista misja Prymasa Wyszyńskiego zakończyła się sukcesem i 16 grudnia 1975 r. papież Paweł VI ustanowił bpa Henryka Gulbinowicza Arcybiskupem Metropolity Wrocławskim. Uroczysty ingres do Katedry Wrocławskiej odbył się 2 lutego 1976 r. Od tego czasu Wrocław stawał się najbardziej ekumenicznym miastem w Polsce, miejscem wyjątkowej promocji wiernych

świeckich. Przez cały okres posługiwania (1976-2004) był niestrudzonym głosicielem Słowa Bożego, który potrafił – czasem żartobliwie – trafić do ludzkich serc, a celebracjom misterium Bożego życia zawsze towarzyszył pokój i cierpliwość, realizował swoje zawołanie biskupie: *Patientia et caritas*. Z determinacją troszczył się o kształcenie kandydatów do duchowieństwa, jak również dbał jako Wielki Kanclerz o teologiczną formację studentów świeckich w ramach działającego Papieskiego Wydziału Teologicznego, budowania zaplecza intelektualnego dla środowiska Dolnego Śląska i sąsiednich regionów naszej Ojczyzny. Z zaangażowaniem troszczył się o realizację posługi uświęcania ludu Bożego, troski o miejsca święte dla sprawowania kultu publicznego, zainicjował ponad 400 budowli sakralnych, żywo działał na rzecz erygowania Diecezji Legnickiej i Świdnickiej. Był organizatorem Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego w 1997 r. Swoją pasterską troską objął wszystkie stany wiernych, co znalazło swoje odbicie w normach Synodu Diecezjalnego. Był otwartym na współdziałanie i owocną współpracę z władzami miasta, województwa, ludźmi nauki i pracy, troszcząc się w trudnych okolicznościach politycznych o harmonijne współdziałanie, charakterystyczne dla godności człowieka. Tak duchowni, jak i świeccy, osoby życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego mogli mieć oparcie w Jego posługiwaniu kapłańskim i w życzliwości eklezjalnej, która dominowała w prowadzeniu dzieł pastoralnych i dzieł miłości charytatywnej. Można powiedzieć, że był bliski ludziom i ich problemom, potrafił pozytywnie usposabiać do działania. Często zaskakiwał rozmówców trafnością swoich słów, a nawet żartów. Warto przywołać słowa jednego z pasterzy Kościoła w Polsce, który stwierdził, iż „nie było w tysiącletniej historii biskupstwa wrocławskiego pasterza, który by dorównał mu gorliwością, pastoralną mądrością i pracowitością”. Arcybiskup Alfons Nossol opisał Go jako inteligentnego hierarchę kościelnego oraz prawdziwego męża stanu.

Od 2004 r. Henryk Kardynał Gulbinowicz był Arcybiskupem Seniosem w Archidiecezji Wrocławskiej. Znał swoje miejsce i pokornie korzystał z należnego mu statusu. Zawsze z wielkim szacunkiem odnosił się do Stolicy Apostolskiej i swoich Następców na Stolicy Archidiecezji Wrocławskiej. Ostatnie lata naznaczone były cierpieniem i pogłębiającą się chorobą, która w ostatnich latach stała się trudnym osobistym doświadczeniem. W ostatnich miesiącach życia przeżywał swoistą pustelnię, a nawet izolację od świata, miejsc i osób, którym służył jako kapłan i biskup. Nie wiemy, w jakim stop-

niu docierały do Niego poszczególne elementy tzw. aktu oskarżenia. Ale jedno jest pewne, że w granicznym czasie przyjęła Go do siebie Najświętsza Maryja Panna, Matka Miłosierdzia, w której wspomnienie odszedł do Domu Ojca.

Okazywał wielką sympatię i zainteresowanie dla Stowarzyszenia Kano-nistów Polskich, którego był członkiem nadzwyczajnym. Zawsze dziękował za pracę i trud pracowników nauki. Taka wdzięczność i życzliwa pamięć ro-dzi się nie z duchowej pustki danej osoby, lecz z Jej ewangelicznej szlachet-ności.

R.I.P.

Information about Author: Rev. prof. WIESŁAW WENZ, Department of Canon Law and Ecclesiastical Law, Pontifical Faculty of Theology in Wrocław; Pl. Katedralny 12/6, 50-329 Wrocław, Poland; e-mail: wwenz@archidiecezja.wroc.pl; <https://orcid.org/0000-0002-2247-6160>